

Opgave 1 Een gewenste prijsstijging van friet?

De centrale overheid in een land probeert de volksgezondheid te verbeteren door een heffing op tabak en alcohol. Per 1-1-2021 wordt ook een heffing ingevoerd op friet: 20% van de verkoopprijs.

De gemeente Sanuscha bestudeert de gevolgen van de invoering van de heffing op friet voor twee cafetaria's: die van Jan en die van Willem. Beide cafetaria's zijn eenmanszaken en beide eigenaar-ondernemers betalen inkomstenbelasting. De wethouder van Economische Zaken heeft enkele onderzoekers de opdracht gegeven een pay-off matrix op te stellen om de gevolgen van de heffing te voorspellen.

Matrix 1 de verwachte omzetten van twee cafetaria's in Sanuscha

	Willem verandert zijn frietprijs op 1-1-2021 niet	Willem verhoogt zijn frietprijs op 1-1-2021 met 20%
Jan verandert zijn frietprijs op 1-1-2021 niet	(10.000 + 5.000), (9.000 + 4.000)	(10.500 + 5.250), (8.000 + 3.600)
Jan verhoogt zijn frietprijs op 1-1-2021 met 20%	(9.000 + 4.500), (9.300 + 4.120)	(9.700 + 4.650), (8.500 + 3.850)

Toelichting bij de matrix:

- de omzetten zijn maandgemiddelden en luiden in euro's. Alle omzetten zijn na afdracht van indirecte belastingen.
- per cafetaria staat eerst de totale omzet aan friet en vervolgens de totale omzet aan andere producten uit het assortiment
- de prijs van een zakje friet bedraagt bij beide cafetaria's vlak voor invoering van de heffing € 2
- overige prijzen blijven gelijk
- beide eigenaren-ondernemers streven naar een zo hoog mogelijke totale omzet van het gehele assortiment.

- 2p 1 Zijn de andere producten uit het assortiment van Jan en Willem gemiddeld genomen vooral complementaire goederen of vooral substitutiegoederen van friet? Leg uit met behulp van de matrix.

Uit de gegevens uit de matrix is af te leiden dat de vraag naar friet van Willem's cafetaria prijselastisch is.

- 3p 2 Toon dit aan door middel van een berekening van de prijselasticiteit van de vraag naar friet van Willem's cafetaria.

De matrix bevat een voorspelling over de gevolgen van de heffing voor de consumptie van friet in de gemeente Sanuscha.

- 2p **3** Zal op basis van de gegeven matrix de consumptie van friet afnemen als gevolg van de heffing? Licht je antwoord toe aan de hand van de getallen uit de matrix.

De gemeente wil dat beide cafetaria's veel meer gezonde producten in hun assortiment gaan opnemen. Daarom wil ze een bewustwordingscampagne starten op de basisscholen en de middelbare school in de gemeente om de leerlingen te laten kennismaken met gezonde alternatieven.

De onderzoekers stellen dat een succesvolle bewustwordingscampagne de betalingsbereidheid voor friet zodanig kan veranderen dat, bij een ongewijzigd assortiment, beide cafetaria's op termijn geen winst meer kunnen maken op de verkoop van friet.

- 2p **4** Leg de stelling van de onderzoekers uit.

Om het voor de cafetaria's aantrekkelijk te maken om te investeren in een assortiment met gezonde producten stuurt de wethouder van Economische Zaken een voorstel naar de centrale overheid. Daarin pleit hij voor het volgende: "De cafetaria's die hun assortiment voor ten minste 75% uit gezonde producten samenstellen, zouden een fiscale prikkel moeten krijgen in de vorm van een vast bedrag als extra aftrekpost of als extra heffingskorting." De wethouder wil graag die fiscale prikkel ingevoerd hebben die het best stuurt richting de gewenste verandering van het assortiment.

- 2p **5** Leg uit welke van beide fiscale prikkels het beste stuurt richting de gewenste verandering van het assortiment.